

LIV

FLYKKECUR

TEMA

AT SLÅ IHJEL FOR AT LINDRE

3

Velkommen til
FEST FOR LIVET

6

Med Downs
i familien

10

At slå ihjel
for at lindre

MEDLEMSKAB AF RETTEN TIL LIV

Årskontingent:

Enkelt-medlem kr. 150,-

Ægtepar kr. 250,-

Studerende og unge under 18 år kr. 75,-

Giro: +1-923-8417

Netbank Handelsbanken: 7625 1359220

MobilePay: 86916

REDAKTION OG PRODUKTION

Jonathan Oehlenschläger Rasmussen, Vibe
Ryberg Holm, Kerstin Hoffmann og Ellen
Højlund Wibe (redaktør)

Design og layout: Freehand

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2.000 stk.

ISSN: 1902-4967

SEKRETARIATET

Landssekretær Ellen Højlund Wibe
Grejsdalsvej 430, 7100 Vejle
47 52 44 84 | ellen@rettentilliv.dk

UNGE

Ungdomssekretærer Kristina Kristensen,
kristina@rettentilliv.dk og Ingeborg Hermann
Kristoffersen, ingeborg@rettentilliv.dk

ABORTLINIEN

Abortlinieleder Marianne Jørgensen
91 89 04 83 | leder@abortlinien.dk
Telefonrådgivning: 48 39 48 48,
åben hver dag mellem kl. 19.00 og 22.00
Brevkasse: www.abortlinien.dk/brevkasse
Mailrådgivning: post@abortlinien.dk
www.abortlinien.dk

KOMMUNIKATION/WEB

Kommunikationssekretær Kerstin Hoffmann
25 77 67 57 | web@rettentilliv.dk
www.rettentilliv.dk

ØKONOMI

Regnskabsfører Jes Møller Dideriksen
93 92 44 63 | regnskab@rettentilliv.dk

BESTYRELSE

Formand: Kristoffer Dahl, efterskolelærer
Næstformand: Thomas Larsen, lærer
Kasserer: Jørn Blohm Knudsen,
generalsekretær i Mission Afrika
Elin Donskov, arkitekt
Pauline Balaban, stud.jur.
Karina Borch Andersen, socialrådgiver
Ketty Dahl, galleriejer og kunstner

FORSIDEFOTO

Rebekka med sin LykkeCup-medalje.
Foto: Maja Kafton Rand.

LEDER DEN NYE OMSORG

En af de få muligheder, vi som samfund har for at sikre et kommende barns sociale velfærd, er, at barnet som udgangspunkt er ønsket.

Sådan skrev for nylig 12 professorer indenfor det sundhedsfaglige i netmediet Altinget som en del af et forsvar for fri abort til uge 22. For at sikre børns sociale velfærd, bør man altså kunne nægte "det kommende barn" selve livet. Jeg taler fra en mindre uddannet baggrund. Men jeg har øjne og Google billeder. "Det kommende barn" ligner et barn.

Så hvad driver de 12 professorer? Jeg må desværre svare: Omsorg. De er ikke psykopater. Dette er omsorgsfulde mennesker, der kigger på en uheldig situation, fx med et meget sygt, ufødt barn, hvor forældrene ønsker at skåne sig selv, barnet eller søskende for sygdommens følger.

Så det er også omsorg, når professorerne beskriver, hvordan man ved senaborter, hvor der er chance for livstegn ... får tilbudt en injektion i fosterets hjerte, der stopper dette, inden aborten igangsættes. Meget få vælger imidlertid denne løsning... Mange tilkendegiver tværtimod, at de var glade for den korte stund, hvor de i fred kunne give kærlighed til og tage afsked med det nyfødte barn, trods den uheldige situation.

Kan en sådan ekstrem situation virkelig kalde på en paradoksalt ny form for omsorg? En omsorg hvor vi slår "det nyfødte barn" - som det nu pludselig kaldes - ihjel?

Hvis forældre fødte et sygt barn efter 9 måneder, ville ingen af de 12 professorer komme med en sprøjte til at stoppe det bankende hjerte. Og hvis de gjorde, ville det vende sig i de fleste af os. Håber jeg. Men jeg kunne jo selv se "omsorgen" i det, professorerne argumenterer for...

Efter 50 år, hvor abort og social velfærd er blevet kædet sammen, så er det ikke underligt at vores blik for medmennesket sløres. Og det gælder ikke kun de ufødte mennesker. Magtfulde stemmer talte i 50'året den aktive dødshjælp op. Det er den nye omsorg igen, næsten selvindlysende, nu hvor vi i 50 år allerede har brugt døden som omsorgsmiddel i aborter.

Der er brug for, at vores blikke fokuseres opad på Gud, så vi igen kan se rigtigt på de mindste blandt os. De er en af os. Vi var alle fostre,

ufødte og børn. Og det var Gud også. At slå de mindste ihjel er ikke sand omsorg. Det er en grotesk fordrejning af omsorg.

Der er brug for, at Retten til Liv og alle gode røster taler den nye omsorg imod.

Kristoffer Dahl,
formand for Retten til Liv |

Børneopdragelse og åndsfrihed i et samfund med fri abort

Opdragelse og menneskeværd hænger sammen, fordi enhver opdragelse bygger på et menneskesyn. Derfor er det et stort spørgsmål, hvad den fri abort – og den gudløse og individualistiske trend, som den er en del af – har gjort ved synet på barnet og børneopdragelsen. Hvordan udfordrer det forældreopgaven?

Velkommen til

FEST FOR LIVET

den 16. marts 2024

i Skjern Bykirke, Nygade 52

Er der frihed til at være imod fri abort? Hvorfor er åndsfrihedens lys særlig vigtig og klemmt?

Kom og hør lektor i pædagogik og forfatter, Carsten Hjorth Pedersen, tage livtag med disse vigtige temaer i sit dobbelt-foredrag.

Carsten Hjorth Pedersen har igennem sit virke som leder for Kristent Pædagogisk Institut og igennem udgivelsen af flere bøger på området stor erfaring og viden at øse af. I 2012 tog han desuden initiativ til åndsfrihedsprojektet med 23 repræsentanter fra forskellige dele af det kirkelige landskab. Initiativet mandede ud i 21 teser og en konference på Christiansborg og senere en bogudgivelse om emnet.

PROGRAM

- Kl. 9.30 Ankomst, kaffe og rundstykker
- Kl. 10.00 Retten til Livs årsmøde
Bliv opdateret på alt det, der sker i foreningen
- Kl. 12.15 Frokost
- Kl. 13.00 **Børneopdragelse og åndsfrihed i et samfund med fri abort**
Foredrag ved forfatter og lektor Carsten Hjorth Pedersen. Efterfølgende debat
- Kl. 14.45 Kaffepause
- Kl. 15.30 Highlights fra de unges prolife-aften (se side 15)
- Kl. 15.45 Refleksions- og forbønsgudstjeneste
- Kl. 16.15 Afrunding af årsmødet

PRIS OG TILMELDING

Pris for deltagelse i årsmødet inklusiv forplejning: 100 kr.
For foredraget alene: 50 kr. Halv pris for studerende og unge under 25 år. Børn gratis. Tilmelding til sekretariatet: ellen@rettentilliv.dk / tlf.: 47 52 44 84. Ved ønske om frokost er seneste tilmeldingsfrist 11. marts

NB Der er gode rammer for at tage børn med.

DAGSORDEN FOR RETTEN TIL LIVS ÅRSMØDE 2024

1. Velkomst ved formanden og valg af dirigent
2. Beretninger fra formanden samt ansatte
3. Forelæggelse af det reviderede årsregnskab til godkendelse ved regnskabsføreren
4. Fastlæggelse af medlemskontingent
5. Valg af medlemmer til bestyrelsen
6. Valg af medlemmer til repræsentantskabet
7. Valg af revisor
8. Indkomne forslag
9. Eventuelt

www.rettentilliv.dk

3

VOKSENDE MODSTAND MOD FEJLFINDINGSNORMEN

DISKRIMINATION

Heidi Crowter er en kvinde på 27 år med Downs syndrom. Sammen med Máire Lea-Wilson, som har et barn med Downs syndrom, har hun kæmpet en kamp i det juridiske system i England for at få anerkendt, at abortlovgivningen diskriminerer hende og alle med Downs syndrom. De har anklaget den engelske regering for at diskriminere alle mennesker med handicap.

Af Vibe Ryberg Holm, læge

LIGE SÅ MEGET VÆRD

I England, Wales og Skotland er der abortforbud efter uge 24, men hvis barnet har et handicap, fx læbe-ganespalte, klumpfod eller Downs syndrom, er abort lovligt helt op til fødslen. Det oplevede Máire Lea-Wilson, da hun var gravid med sin søn Aidan, hvor hun blev scannet i uge 34 og der fik at vide, at han havde Downs syndrom. Hun siger: "Jeg har to sønner, som jeg elsker og værdsætter lige meget, men loven værdsætter dem ikke lige meget. Det er så forkert, så det vil vi gerne ændre. Vi siger, at vi lever i et samfund, hvor dem med handicaps er lige så meget værd som alle andre, og at alle fortjener en fair og lige ret til livet. Loven underminerer det narrativ."

APPEL

Landsretten afviste deres sag i 2021, og de appellerede derfor dommen til appeldomstolen, der desværre stadfæstede dommen i 2022. Højesteret har afvist sagen. I stedet har hun taget dommen med til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

FLERE SENABORTER

I 2021 var der i England 859 aborter på børn med Downs syndrom, hvilket er en 24 % stigning siden 2020. Der er desuden 71 % stigning i senaborter i uge 24 eller mere, hvor barnet havde Downs syndrom, fra 14 i 2020 til 24 i 2021. I alt blev 3.370 børn aborteret i 2021 på baggrund af handicaps, heraf var 274 senaborter (efter uge 24).

Heidi Crowter. Foto: Liz Crowter.

De får mig til at føle, at jeg ikke er lige så meget værd som en person uden Downs syndrom ...

BRED APPEL

Sagen er nået langt ud i den britiske befolkning, fordi de to kvinder har stillet sig op. Da Heidi Crowter kom ud fra landsretten, sagde hun: "Jeg er meget ked af, at vi igen ikke vandt, men jeg vil blive ved med at kæmpe, fordi vi allerede har informeret og ændret folks meninger om loven. Jeg er meget ked af, at børn med Downs syndrom kan blive aborteret helt op til fødslen. De siger mig, at jeg ikke er værdsat og har meget mindre værdi end en person uden Downs syndrom. Jeg er vred over, at dommerne siger, at mine følelser ikke betyder noget. De får mig til at føle,

at jeg ikke er lige så meget værd som en person uden Downs syndrom. Da vi begyndte den her sag, var der ikke mange, der kendte til loven, men nu er der mange, mange mennesker, der kender loven takket være os og jeres fantastiske støtte."

DANSK DEBAT

I Danmark er der også stemmer i debatten, der taler for at tilvælge børn med handicaps. Christina Bech og Niels Kærsgaard blev i september 2023 forældre til en lille dreng, Calvin, som viste sig at have Downs syndrom, og det blev først konstateret, efter han blev født. Christina Bech siger i et interview til TV2: "Det er ikke kun børn, der ikke kan noget og har et dårligt liv. De vokser op og bliver dejlige og glade og lykkelige. De er dejlige mennesker som alle andre. De er bare født med et ekstra kromosom."

FEJLFINDINGSKULTUR

På Instagram findes der flere profiler, som viser det positive ved handicaps som modbevægelse til fejlfindingskulturen. Profiler som *ung_med_handicap* og *Natachaoevre* er nogle af dem, der skriver positivt om handicaps. Fx skriver *Natachaoevre*, hvis datter har Downs syndrom: "Det er sjovt, det dér med nakkefoldsscanninger og sandsynlighedsregningen på livet. At man kan vælge mennesker fra i verden, fordi man kan se "fejlene" (læs: livets diversitet) på en scanning. Jovist, Asta er i større risiko for at få diabetes og leukæmi. Til gengæld tror jeg, at sandsynligheden, for at hun bliver heroinmisbruger, er relativt lav. Jeg kan i hvert fald ikke finde nogen statistikker på heroin-

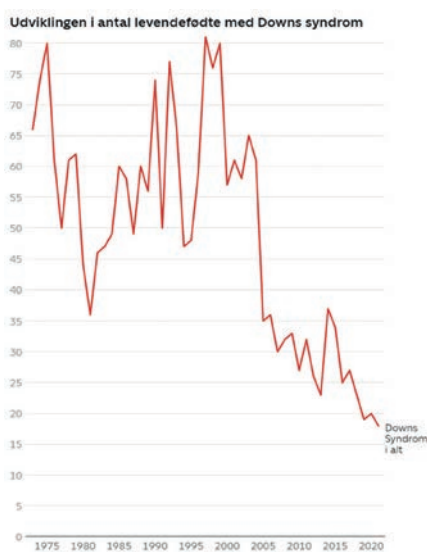
misbrugende mennesker med Downs syndrom".

Der breder sig flere positive hashtags som #elskerenmeddowns og #wouldntchangeathing. Forhåbentlig kan forskellige influencere bidrage til et øget fokus på alt det gode, som et menneske med et handicap bidrager med, så hele vores samfund kan få øjnene op, for hvor forkert fejlfindingskulturen er. |

Hvert år den 21/3 markeres en dag for Down's syndrom. Datoen er valgt, fordi Down's syndrom opstår, ved at der er 3 i stedet for 2 af kromosom 21.

Dagen markeres internationalt, blandt andet med "rock your socks", hvor man tager to forskellige strømper på som udtryk for, at vi alle sammen er forskellige. Man kan finde opslag på sociale medier under hashtagget af samme navn. Fra Retten til Liv opfordrer vi alle til at tage forskellige strømper på den 21/3, tage et billede og uploade det til de sociale medier, man bruger, og skrive #rockyoursocks og #world-downsyndromeday.

HVERDAGENS UDFORDRINGER OG GLÆDER med Downs i familien

I 2012 blev Maja og Benny Kafton Rand forældre til Rebekka. Rebekka var ikke helt som andre nyfødte babyer. Hun havde et ekstra kromosom, et "kærlighedskromosom", som nogen kalder det. Hun havde Downs syndrom. Vi bragte dengang et interview med Maja, som fortalte om de svære følelser og bekymringer, der fulgte i kølvandet på beskeden, og ikke mindst mødet med flere sundhedsfaglige personer, som anså abort for en naturlig løsning på deres bekymringer. Interviewet ligger på vores hjemmeside (søg på 'Rebekka').

12 år senere vender vi tilbage til familien. Hvad er deres erfaringer med systemet og ikke mindst hverdagen med en datter, der har Downs? Denne gang er det faren, Benny, der får ordet.

Interview v. Ellen Højlund Wibe, landssekretær

NÅR DU TÆNKER TILBAGE PÅ DEN FØRSTE TID MED REBEKKA, HVAD FYLDTE SÅ SÆRLIGT DENGANG?

Oplevelsen med fagpersonalet på sygehuset sad i mig i begyndelsen som noget ubehageligt. Den der fornemmelse af, at vores datter var uønsket, fordi hun havde Downs. Jeg gjorde mig også tanker om, hvordan jeg selv skulle reagere, når folk så vores datter i barnevognen. Skulle hun præsenteres som Rebekka? Eller var det hendes Downs-handicap, der skulle præsenteres først? Generelt var der også en følelse af uvished. Jeg vidste jo, at hun ikke var som andre børn. Men hvad var det lige, det indebar? Én ting vidste jeg: Jeg ville næppe komme til at gå op ad kirkegulvet med hende som brud.

Men når det er sagt, havde jeg også en taknemmelighed over, at hun var den, hun var. Og i hendes første leveår fulgte hun jo på mange måder med hendes jævnaldrende i udviklingen, så alt virkede temmelig normalt den første tid, og vi fik dermed en god tilvænningsperiode. Vi var også heldige, at hun ingen følgevirkninger havde, som ellers godt kan følge med det handicap.

HVORDAN INDRETTER MAN SIG SOM FAMILIE, NÅR NU ET AF BØRNENE KRÆVER MERE END DE ANDRE?

Vi har stået ved, at Rebekka kræver mere end de andre to, vi har. Men samtidig har vi været bevidste om, at hun ikke skal være vores særlige projekt i en grad, så det går ud over hendes søskende. Det har så haft den konsekvens, at vi har måttet fravælge noget af den træning med hende, som hun nok ville have haft en vis gavn af. Men det ville blive på bekostning af de andre, så vores prioritering der har altså betydet, at hun måske ikke altid fik den optimale træning. Tingene skulle hænge sammen i familien på en rimelig måde. Vi har samtidig haft en forventning til hendes søskende, at de hjalp lidt ekstra til, og vi kan se, at det har givet dem et særligt øje for hendes behov. De har fået udviklet en særlig følsomhed der.

Men vi gør meget af det, som vi også ellers ville have gjort. F.eks. er vi på skiferie sammen, og Rebekka er med og får særlig hjælp og støtte

undervejs. Vi har også heste, som Rebekka har redet på. Så i vidt omfang er vi i stand til at gøre det, vi gerne vil gøre sammen som familie - med enkelte begrænsninger.

HVORDAN HAR DU OPLEVET OMGIVELSERNES REAKTION PÅ REBEKKA?

Det er faktisk en fordel, at hun har et synligt handicap. Og særligt Downs er eksponeret som noget positivt i medierne, bl.a. gennem Morten og Peter-udsendelserne på TV. Vi har ikke oplevet en ubehagelig reaktion fra omgivelserne på noget tidspunkt. Børn kan godt spørge direkte: Hvad er der lige med hende? Men det opfatter jeg på ingen måde negativt, og de får så en god forklaring på, hvorfor Rebekka er anderledes. Jeg kunne ønske samme frimodighed fra voksne nogle gange, og min opfordring vil være: Kom med en naturlig nysgerrighed og stil de spørgsmål, du har (til forældrene). Det hjælper i forhold til at afmystificere mange ting.

Vi oplever, at der er skåret ind til benet af den hjælp, vi kan få ...

Vi har haft hende med på lejre, og der har jeg givet mig tid til at forklare de andre børn, hvorfor hun er anderledes end dem. Jeg oplever efterfølgende, at hun ikke bliver valgt fra. Hun går også på en almen skole, men i en specialafdeling. I frikvarterne er hun sammen med normale børn, og det fungerer rigtig godt.

Jeg tror, at de, der har et ikke-synligt handicap, kan have det sværere med at blive rummet af andre.

MAN STØDER JÆVNLT PÅ EN BEKYMRING OMKRING HJÆLPEN TIL HANDICAPPEDE OG PÅRØRENDE. MANGE STEDER ER DER SKÅRET I STØTTEN, OG HVORDAN SER FREMTIDEN MON UD? HVAD ER JERES ERFARING?

Vi oplever, at der er ret stor forskel fra kommune til kommune på den hjælp, man tilbydes. I vores kommune har sparekniven været tydelig. Og det har da fyldt – og gør det stadig: Vil vi – også fremover – få den hjælp, vi har brug for? Et eksempel på sparekniven er, at vi tidligere fik bevilliget 5 timers tabt arbejdsfortjeneste. Det er klart, at der går ekstra tid med at tage hånd om hendes behov for hjælp, og det aftager ikke meget med alderen. Hun har stadig brug for hjælp til mange lavpraktiske ting i hverdagen. Men de timer er altså sparet væk for nogle år siden. Vi oplever, at der er skåret ind til benet af den hjælp, vi kan få. Vi er med i en Facebookgruppe med forældre i samme situation som vores, og mange oplever det samme. Det skal siges, at det er afgørende, hvilken sagsbehandler man får. To sagsbehandlere kan vurdere situationen temmelig

forskelligt. Så det kan godt opleves som et spil i lotteriet, hvem man har, selvom man heldigvis godt kan skifte over til en anden sagsbehandler.

HVAD HAR VÆRET SÆRLIGT SVÆRT?

Hun har svært ved at udtrykke sig klart, så man forstår, hvad hun mener og vil. Det kan faktisk være rigtig frustrerende ikke altid at kunne forstå sit eget barn!

HVAD HAR SÅ VÆRET POSITIVT?

Hun er så umiddelbar og bare god til at leve i nuet. Det har jeg lært rigtig meget af!

HAR DU ET GODT RÅD TIL ANDRE FORÆLDRE I JERES SITUATION?

Sørg for at tage kontakt til landsforeningen Downs. Det er vigtigt at komme i kontakt med andre familier, der har erfaring på området og dele erfaringer med dem. Sygehuset bør sørge for, at der er en bisidder med til samtalen, når man venter eller har fået et barn med Downs. Vi savnede i sin tid information fra den kant omkring den hjælp, der er at få. Der hed det bare: få en abort og prøv igen!

HVORDAN OPLEVER DU DEN UDBREDTE HOLDNING OM, AT DOWNS = ABORT?

Det gør mig da ked af det. For det er jo det samme som at sige, at det liv er ikke værd at leve. Og det går stik imod, hvad jeg oplever. Rebekka har stor livsglæde og livslyst. Og ja, hun har også sine ting at slås med. Men hvem har ikke det på så mange forskellige måder?

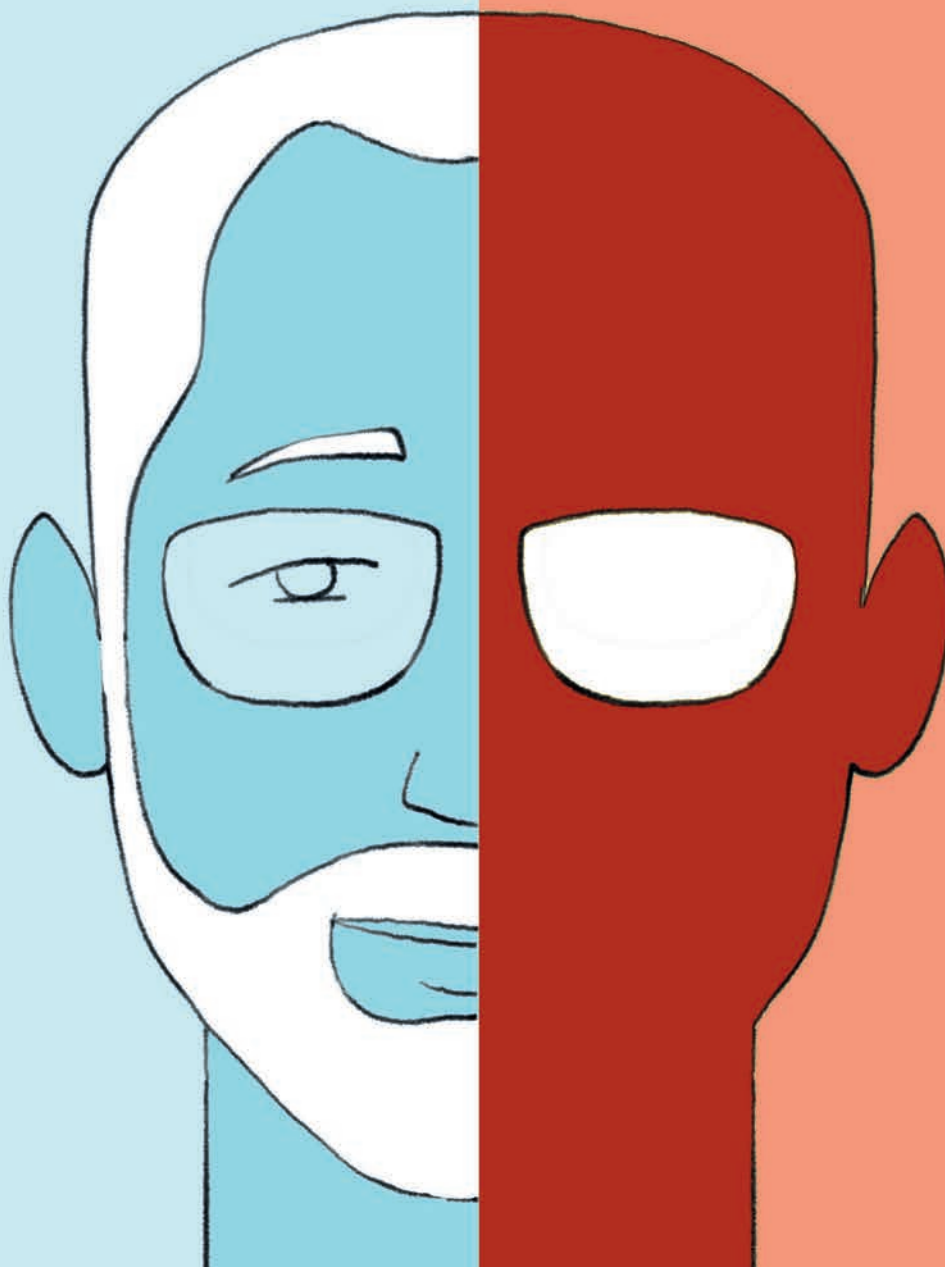
Samtalen med Benny er slut. Han skal nemlig med Rebekka og resten af familien til 1-års fødselsdag med LykkeLiga. |

Hun er så umiddelbar og bare god til at leve i nuet. Det har jeg lært rigtig meget af ...

LYKKELIGA

Rikke Nielsen, tidligere professionel håndboldspiller, blev i 2009 mor til datteren Magda, som har Downs syndrom. I august 2016 etablerede Rikke Aalborgs første håndboldhold for handicappede børn, som ikke passede ind i de eksisterende tilbud. Konceptet blev hurtigt en succes for både håndboldspillerne og deres familier, og tilbuddet findes i dag i mange kommuner. På LykkeLigas hjemmeside skriver de bl.a.: *"Her handler det ikke kun om turneringskampe, point og resultater. Her handler det lige så meget om at danne et fællesskab og en positiv bevægelse omkring udviklingshandicappede børn. Og så handler det om at skabe positiv synlighed og afmystificering i offentligheden".*

2023, 50-året for indførelsen af fri abort i Danmark, har virkeligt budt på en optænding af to af de mest afgørende etiske debatter herhjemme: abort og eutanasi (aktiv dødshjælp). WHO's anbefalinger om, at abort skal være sikret lige til fødslen samt den amerikanske højesterets ophævelse af Roe v. Wade fra 2022 havde allerede sat gang i den danske debat om abort og særligt en mulig udvidelse af abortgrænsen, og med statsministerens folkemødetale i juni 2023 faciliteredes også debatten om eutanasi. Det Ethiske Råds udtalelser fra efteråret 2023 om begge emner har været med til at forstærke debatterne yderligere, og det ser ud til at fortsætte, senest med Lægeforeningens udmelding om, at de også ønsker en udvidelse af abortgrænsen samt Ebbe Preislers drab på sin hustru i julen.

AT SLÅ IHJEL FOR AT LINDRE

Kampen for livet i abort og eutanasi

Af Jonathan Haahr Oehlenschläger, stud.theol.

PITY-ARGUMENTETS ROLLE

Selvom det er to forskellige debatter, mener jeg dog, at de på mange punkter er båret af de samme argumenter og samme menneskesyn. Særligt tydeligt bliver det i appellen til det, man ofte i engelsksprogede pro-life-organisationer kalder *pity-argumentet*, *medlidenhedsargumentet*. Eller 'at slå ihjel for at lindre'. Pity-argumentet går ud på, at en eller anden omstændighed gør, at den menneskelige livskvalitet bliver så forringet, at det er okay at slå ihjel. I eutanasispørgsmålet kender vi det i begreberne *værdigt liv og værdig død* med argumentet om, at noget lidelse bliver så ubærligt at bære, eller at mennesket i kraft af sygdom bliver i stand til så lidt, at livet ikke længere er værdigt at leve. I abortspørgsmålet blandt andet i udsagnene om, at et uønsket barn ikke skal sættes i verden, at

børn ikke skal vokse op i fattigdom, eller at et barn med sygdom eller handicap vil komme til at lide for meget eller være en for stor byrde for forældrene. Fælles er det, at der fra menneskers side, med en appel til en eller anden omstændighed, foretages en vurdering af, hvornår menneskelivet er værd at leve, og hvornår det ikke er - enten det så er ens eget eller andres liv.

Selvom der selvfølgelig også findes andre argumenter for både abort og eutanasi, virker det derfor også umiddelbart inkonsekvent, at Etisk Råd i sine to nye udtalelser på den ene side advarer mod en legalisering af eutanasi og på den anden side støtter en udvidelse af abortgrænsen til 18. uge. Fra udtalelsen om eutanasi fremgår det, at i hvert fald nogen medlemmers argument mod eutanasi er, at det risikerer "at true princippet om, at vi har samme krav på respekt og værdighed uafhængigt af, hvor meget vi lider, og hvor høj livskvaliteten vurderes til at være". Endvidere lyder det, at hvis "vi tilbyder dødshjælp, så siges det, direkte eller indirekte, at nogle liv ikke er værd at leve"¹. Amen til det. Men man kunne spørge, om det samme ikke kunne siges i abortspørgsmålet, om vi ikke, ved netop at tilbyde abort, direkte eller indirekte siger, at nogle liv ikke er værd at leve?

Medlidenhedens dystre side: "Pity-argumentet" – at den menneskelige livskvalitet vurderes at være så forringet, at det er okay at tage liv – anvendes både i forbindelse med abort og eutanasi. Ill.: Dan Møller.

Kan den menneskelige livskvalitet blive så forringet, at det er okay at slå ihjel? Foto: pexels.com.

MENNESKESYNETS ROLLE

At der er en tæt sammenhæng mellem abort og eutanasi, pegede allerede den evangelikale teolog og filosof Francis Schaeffer på i flere værker op gennem 1970'erne og start-1980'erne.

– umiddelbart inkonsekvent, at Etisk Råd i sine to nye udtalelser på den ene side advarer mod en legalisering af eutanasi og på den anden side støtter en udvidelse af abortgrænsen til 18. uge ...

Schaeffer var dybt optaget af den måde, ideer og ideologi påvirker vores handlinger, og han mente, at abort- og eutanaspørgsmål dybest set var et menneskesynsspørgsmål. I 1972 udgav han bogen *'Back to Freedom and Dignity'* (red. 1982), hvor han påpeger den svækkelse af menneskesynet, som han mener, er sket i hans generation og, nærmest profetisk, skriver, at ligesom abort er blevet tilladt, vil også eutanasi blive det ². Ifølge Schaeffer giver det kristne menneskesyn nemlig et fundament og argument for, at menneskets værdi er intrinsisk funderet (dvs. iboende, red.), og i takt med at dét menneskesyn nedvurderes, nedvurderes følgelig også menneskets ukrænkelige værdi, hvorfor abort og eutanasi bliver tænkeligt.

Udover at fundere menneskelivets værdi intrinsisk, som Schaeffer så stærkt påpeger, bidrager det kristne menneskesyn også med i hvert fald et andet vægtigt element i eutanasi- og abortspørgsmålet: det hævder, at menneskelivet er en gave, og at mennesket derfor ikke er livets

herre, men modtager. Min oplevelse er, at der i rigtigt mange argumenter for eutanasi og abort – også i det før-omtalte pity-argument – er en eller anden skjult antagelse om, at det går den anden vej rundt: at mennesket har ret til selv at bestemme, hvordan menneskelivet skal være og udforme sig. Og derfor også har ret til at tage menneskeliv, når vi ikke oplever dem som meningsfulde eller værdige at leve. C. S. Lewis opstiller i *'Abolition of Man'* fra 1943 et scenarie, hvor mennesket, i takt med stigende genetisk og teknisk kundskab, vil opfatte sig selv mere og mere som en livets herre, der kan manipulere og forme livet, som man selv ønsker det, uden hensyn til nogen som helst moral. Lewis kommer ikke eksplicit ind på hverken abort eller eutanasi, og det er ikke sikkert, at vi ender i et helt så dystopisk scenarie, som han forestillede sig, men jeg mener, at tankesættet om, at det er menneskets ret at bestemme, hvordan livet skal være, er bærende i mange af udsagnene omkring både eutanasi og abort.

VORES OPGAVE

Som vist er eutanasi- og abortspørgsmålet enormt tæt forbundne, og følgelig må pro-lifere også være i klar modstand til både eutanasi og abort. Hvordan gør vi så det? Vi kan for eksempel pege på de mange historier fra virkeligheden, hvor mennesker har oplevet det som meningsfyldt og værdigt at leve på trods af en uforudset omstændighed, der måske indebar nedsat livsudfoldelsesmulighed. Rigtigt mange udformninger af pity-argumentet er konkrete historier med mennesker, der har oplevet en omstændighed i deres liv som ubærlig. Måske skal de beretninger suppleres, fx med historien i dette nummer af LIV, hvor Benny fortæller om det meningsfulde i at have et barn med handicap. Vi kan også bruge mere logiske argumenter, for eksempel det man på engelsk kalder *trot out a toddler*. Argumentet er særligt stærkt mod abortversionerne

– tankesættet om, at det er menneskets ret at bestemme, hvordan livet skal være, er bærende i mange af udsagnene omkring både eutanasi og abort ...

af pity-argumentet og går ud på at erstatte fosteret med et barn. De kunne fx lyde: "Hvis det var et barn og ikke et foster, der havde dette handicap, ville det så være okay at slå det ihjel?" eller: "Hvis det var et barn og ikke et foster, der voksede op hos en enlig mor, der havde svært

ved at få det til at løbe rundt, ville det så være okay at slå det ihjel?", og vil i de fleste menneskers ører selvfølgelig resultere i et nej. Og endelig må vi både praktisere og videregive det kristne menneskesyn, enten vi så funderer det i eksplicit kristen tro eller ej. Et menneskesyn, der insisterer på, at mennesket har en iboende værdi blot ved at være til, og at vi derfor ikke må slå ihjel. Et menneskesyn, der insisterer på, at menneskelivet er en gave, som mennesket modtager, hvorfor vi ikke kan gøre os til herre over, hvordan det skal udforme sig, og hvornår det er værdigt at leve. |

NOTER

¹ kortlink.dk/2pbt2, s. 7-8

² Francis A. Schaeffer, *Back to Freedom and Dignity* i Francis A. Schaeffer, *The Complete Works of Francis A. Schaeffer*, (Westchester, IL, Crossway, 1982), 1, s. 367.

SLÅ FORBØNSRING OM DE UFØDTE I FASTEN

Menigheder, mindre kristne fællesskaber og enkeltpersoner opfordres til bøn for de ufødte igennem fastetidens 40 dage. På hjemmesiden eller via sekretariatet kan du bestille Retten til Livs bønnehæfte med en ny bøn til hver dag. På den måde bliver du også en del af den internationale *40 Days for Life*-bønnekampagne, som siden 2004 har spredt sig til flere end 50 lande rundt om i verden.

NYT MEDLEM AF RETTEN TIL LIVS UNGDOMSSEKRETÆR-TEAM

DET ER VIGTIGT, at nogen tør sætte spørgsmålstejn ved den generelle holdning i samfundet, nemlig at den fri abort er en menneskeret. **DET SKAL VI TURDE ANFÆGTE!**

Privatfoto

INGEBORG

AF INGEBORG HERMANN KRISTOFFERSEN,
UNGDOMSSEKRETÆR

Mit navn er Ingeborg, og jeg er jeres nye ungdomssekretær. Jeg er 23 og læser på læreruddannelsen i Esbjerg, hvor jeg også bor. Når jeg ikke er på studiet, spiller jeg musik og læser gerne en masse bøger eller fordyber mig i strikke- og hækletøjet.

Grundlæggende bygger min holdning til abort på, at alle mennesker er skabt i Guds billede. Derfor er vi uendeligt værdifulde! Uanset hvem vi er, hvor store vi er, om vi kan klare os selv, og om vi er født eller ej.

Jeg kender udmærket til, at det kan være svært at starte en samtale om abort. Det er tabubelagt at være uenig i den gængse holdning i samfundet. Mit håb er, at vi kan gøre noget ved det sammen! Tale med folk omkring os om abort og livets enorme værdi og gøre det på en måde, hvor vi fremmer dialog! Jeg bliver ked af det, når

jeg ser, at man i stedet for at forsøge at blive klogere på hinandens synspunkter, giver sig til at råbe ad hinanden. Det kommer der ikke noget godt ud af. Hvis vi ønsker, at andre skal møde os med åbenhed, må vi starte med at møde andre med det samme åbne sind.

Jeg mener, at abortspørgsmålet er enormt relevant for unge, også i 2024. Mange af os vil opleve, at nogen tæt på bliver uventet gravide – måske er det en selv! Der håber jeg, at vi kan være med til at tale livet op og støtte dette at vælge barnet, selv når det er svært.

Desuden er det vigtigt, at nogen tør sætte spørgsmålstejn ved den generelle holdning i samfundet, nemlig at den fri abort er en menneskeret. Det skal vi turde anfægte! Og jeg håber, at jeg igennem mit arbejde i Retten til Liv kan være med til at styrke modet til netop det.

Du kan altid kontakte mig på mail: Ingeborg@rettentilliv.dk. Det kan være om alt muligt: Besøg i din ungdomsforening, spørgsmål til forskellige argumenter du har hørt, hjælp til at finde ressourcer, en venlig snak eller noget helt fjerde.

Og så håber jeg, at I vil trække mig i ærmet, når vi mødes ude i landskabet. Jeg er altid klar til en snak! |

TikTok

UNG Retten til Liv

- ET GENIALT OG SPÆNDENDE REDSKAB, NÅR MAN GERNE VIL NÅ ANDRE UNGE MED ET SVÆRT BUDSKAB

EN AF MINE FØRSTE OPGAVER som ungdomssekretær har været at starte en TikTok-konto. Det gik jeg i gang med i midten af juni måned. Allerede lidt over en uge senere begyndte visningerne at vokse, og snart begyndte folk også at skrive kommentarer til de forskellige videoer.

AF KRISTINA KRISTENSEN, UNGDOMSSEKRETÆR

De fleste, der kommenterer, kender man overhovedet ikke. Men det har nu været sjovt at se, at der også kommer kommentarer fra unge, vi f.eks. har mødt, når vi har været på gaden for at tale med folk om abort. **Retten til Livs TikTok-kanal bliver åbenbart fundet!**

TikTok er nok et af de mest brugte sociale medier blandt unge i dag. Derfor er TikTok en genial kanal til at nå andre unge med et budskab. Fordelen ved TikTok er, at videoerne er så korte og overskuelige, at **unge faktisk orker at se dem**. Det er noget lidt andet end at bede folk om at læse en eller anden lang artikel om argumenter imod abort eller at få dem komme til et foredrag på 40 min omkring abort-samtalen. Hvis man følger med i de forskellige trends, der er

på TikTok, og hopper med på nogle af dem, så kan man **gøre videoerne sjove** og lave nogle videoer, som unge faktisk godt gider se.

Det har været fedt at kunne nå folk på en lidt anderledes måde. For på TikTok bruger man meget humor. Det tror jeg måske er med til at 'blødgøre' den ellers lidt ubehagelige og kontroversielle samtale om abort, som folk helst undgår.

For at få en god dialog på TikTok er det vigtigt at bære over med folks nogle gange lidt for hurtige reaktioner. **Man må glæde sig over, at de faktisk reagerer i stedet for at være ligeglade.** Videoerne er selv meget korte og på den måde lidt 'overfladiske'. Derfor giver det god mening, at folks kommentarer også er lidt overfladiske. Men når de så sætter spørgsmålstegn ved vores syn på abort, så kan man til gengæld få mulighed for at give dem en viden, de måske ikke havde før. **DET ER JO MEGAFEDT.** |

SKAL UFØDTE HA' BEN AT GÅ PÅ?

Er du kristen og imod abort? Eller er du faktisk lidt i tvivl? Måske er du for?

UNGE HOLDNINGER MØDES

... og du er inviteret til at spise pizza med **Retten til Livs unge** fredag den 15. marts i Ringkøbing.

KLUMME

DE SVAGESTES SAG

Foto: Anne Gonge Grinderslev.

– for mig ligger kampen for livet i moders liv som en grundsten, hvor menneskets værd bestemmes og kæmpes for ...

Jeg husker den første gang, abortsagen blev relevant og levende for mig, nemlig da jeg som ganske ung læste bogen *En præst og en plage* af Niels Chr. Geelmuyden.

I bogen skildres den norske præst Børre Knudsens kamp mod den fri abort i Norge og hans profetiske og kreative (og til tider barske) aktioner for at tydeliggøre, hvad der er på spil i spørgsmålet om abort.

Denne bog inspirerede mig til at gå ind i abortkampen og fik mig til at håbe på og brænde for, at en ny generation vil kæmpe den gode strid og blive ved med at tale de svagestes sag.

Der findes mange gode sager at kæmpe for og al velsignelse til dem, hver og en. Men for mig ligger kampen for livet i moders liv som en grundsten, hvor menneskets værd bestemmes og kæmpes for.

Så mit håb og min bøn er: Lad os stå sammen og kæmpe for menneskets værdi fra først til sidst og holde ud i det løb, der ligger foran.

Søren Gonge Grinderslev, læge |